

Groene buitenruimte

Overzicht maatregelen

Maatregel	Ten gunste van	Puntentelling
Hagen aanplanten	Langs wegen/straten hagen aanplanten	2
Aanleg ruigte/distelstrook	Zaadetende vogels, kleine zoogdieren en insecten	5
Aanplant vogelbosje	Zangvogels, insecten en kleine zoogdieren	5
Aanplant insectvriendelijke struik of boom	Insecten, vogels	1
Kwetterplek huismus	Huismussen en andere kleine zangvogels	2
Bloemrijke boomspiegel	Insecten en vogels	1
Houtsnippers	Paddenstoelen (schimmels)	1
Zandhelling	Graafwespen, -bijen en zandbijen	4
Takkenril	Marterachtigen, egel, muizen, vogels en amfibieën	2
Marterhoop	Kleine marterachtigen (bunzing, wezel en hermelijn)	5
Ecologisch bermbeheer	Insecten, bodemleven, kleine zoogdieren en vogels	5
Lijnvormige houtstructuur	Vleermuizen, kleine zoogdieren, vogels en insecten	10
Tijdelijke natuur	Zoogdieren, insecten, amfibieën, vogels en planten	5
Verbinden groenstructuren	Zoogdieren, vogels, amfibieën en insecten	15
Vleermuiskelder in geluidswallen	Overwinterende vleermuizen	50
Vleermuisvoedselbosje	Vleermuizen	10
Diervriendelijke verlichting	Vogels en vleermuizen	4
Struweelhaag aanplanten	Insecten, vogels en kleine zoogdieren	20
Solitaire boom	Allerlei vogelsoorten, insecten, spinnen en vleermuizen	15
Vlechtheg	Vogelsoorten, insecten, klein wild	2
Pluk- of vlindertuin	Vlinders, wilde bijen, overige insecten, leefklimaat stad	3

Hagen aanplanten

Langs wegen/straten hagen aanplanten.

Ten gunste van: Een micro-ecologische verbindingszone voor insecten, vogels en kleine grondgebonden zoogdieren.

Eisen en randvoorwaarden

Gebied:	Buiten- en stedelijk gebied.
Oppervlakte:	Minimaal 20 meter lang.
Min. benodigd/ max. toegestaan:	N.v.t.
Plaatsingseisen:	Bij voorkeur inheemse heesters of struiken van duurzame en biologische teelt, zoals beuk, haagbeuk, meidoorn, veldesdoorn, wilde liguster. Zie bomen- en plantengids in de bijlage voor een volledig overzicht van toe te passen gebiedseigensoorten. Aanplanten parallel aan weilanden, wegen of fietspaden. Onderhoud niet uitvoeren in het broedseizoen (maart-september), tenzij voorafgaand een broedvogelinspectie is uitgevoerd door een ecooloog.
Onderhouds- intensiteit:	Gemiddeld.

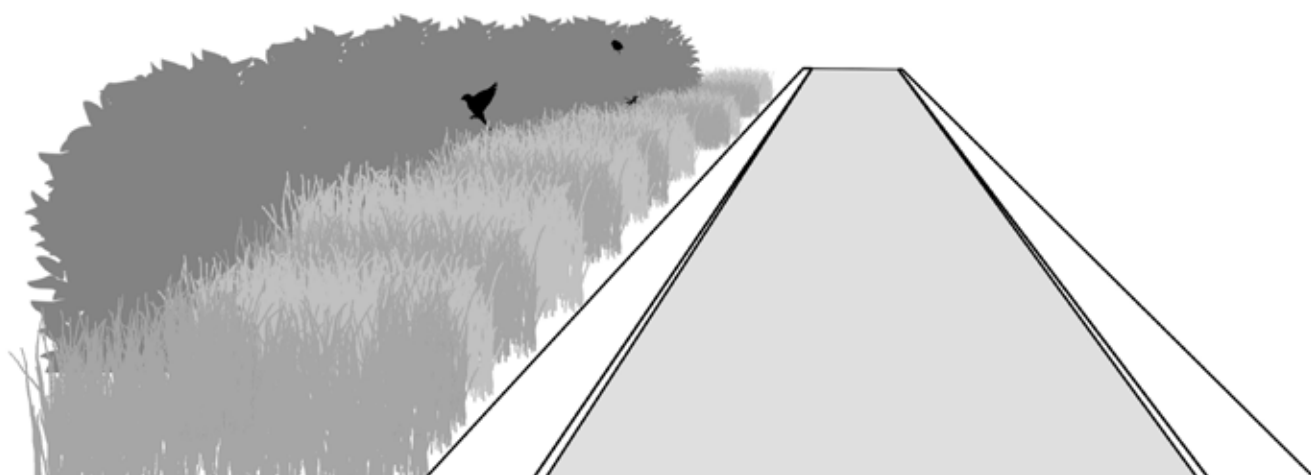
Puntentelling

Per 20 meter: 2 punten. Maximaal 14 punten.

2

Toelichting

Bloeiende struiken (zoals sleedoorn) zijn waardevol voor bijen, hommels en zweefvliegen.
Groenblijvende hagen (zoals wilde liguster) zijn waardevol voor veel vogels, zoals de huismus.

Aanleg ruigte/distelstrook

Aanleg ruigte/distelstrook bij bermen, akkerranden en overhoekjes.

Ten gunste van: Zaadetende vogels, kleine zoogdieren en insecten.

Eisen en randvoorwaarden

Gebied:	Buiten- en stedelijk gebied.
Oppervlakte:	Minimaal 100 meter lang en 5 meter breed.
Min. benodigd/ max. toegestaan:	N.v.t.
Plaatsingseisen:	Deze maatregel kan eenvoudig worden gerealiseerd door plekken als bermen, akkerranden en overhoekjes niet of maximaal 1 keer per jaar te maaien en spontane plantenontwikkeling zijn gang te laten gaan. Zie bomen- en plantengids in de bijlage voor een volledig overzicht van toe te passen gebiedseigensoorten. De strook dient minimaal 2 jaar te blijven staan.
Onderhouds- intensiteit:	Gemiddeld.

Puntentelling

Per 500 m² : 5 punten. Maximaal 10 punten.

10

Toelichting

De akkerdistel is de door insecten meest bezochte plant.
Hommels, bijen, (zweef)vliegen, nacht- en dagvlinders worden op distels aangetroffen.
Distels groeien alleen daar waar de grond niet intensief bewerkt wordt.

Aanplant vogelbosje

Aanplant van inheemse (besdragende) bomen en struiken.

Ten gunste van: Zangvogels, insecten en kleine zoogdieren.

Eisen en randvoorwaarden

Gebied:	Buiten- en stedelijk gebied.
Oppervlakte:	Minimaal 100 m ² .
Min. benodigd/ max. toegestaan:	N.v.t.
Plaatsingseisen:	Kies voor inheemse (besdragende) bomen en struiken, zoals lijsterbes, meidoorn, dauwbraam, veldesdoorn sleedoorn en Gelderse roos. Zie bomen- en plantengids in de bijlage voor een volledig overzicht van toe te passen gebiedseigensoorten. Plant bomen bij voorkeur aan in de kern van het bosje en plant besdragende struiken aan de rand van het vogelbosje aan.
Onderhouds- intensiteit:	Gemiddeld.

Puntentelling

Per 100 m²: 5 punten. Maximaal 20 punten.

5

Toelichting

Als plantafstand kan 1,5 bij 1,5 meter worden gehanteerd.
Bij het aanplanten van verschillende soorten in één bosje, dienen de soorten in groepjes van 5-7 stuks per soort aangeplant te worden. Zo voorkomt u overgroei door sneller groeiende soorten.
Na een paar jaar zal het vogelbosje meer gesloten raken. Snoei alleen waar takken problemen geven.

Aanplant insectvriendelijke struik of boom

Aanplant van een inheemse struik of boom die insecten aantrekt.

Ten gunste van: Insecten en vogels.

Eisen en randvoorwaarden

Gebied:	Buiten- en stedelijk gebied.
Oppervlakte:	N.v.t.
Min. benodigd/ max. toegestaan:	N.v.t.
Plaatsingseisen:	De struik of boom moet biologisch geteeld en inheems zijn. De struik of boom moet zelfvoorzienend zijn wat betreft water en voeding. Plaats de struik of boom dus in de volle grond en niet in pot of kuip. Voorbeelden: Zoete kers, wilde lijsterbes, boswilg veldesdoorn, wilde kardinaalsmuts, rode kornoelje, eglantier, meidoorn. Zie bomen- en plantengids in de bijlage.
Onderhouds- intensiteit:	Gemiddeld

Puntentelling

Per struik of boom 1 punt. Maximaal 5 punten.

1

Toelichting

Gelderse roos en sporkehout zijn goed voor insecten. Sporkehout is ideaal voor bijen vanwege de zeer lange bloeiperiode (mei - september) en nectarrijke bloemen. De bessen van Gelderse roos en sporkehout bieden ook voedsel voor vogels.

1. Bloeiwijze Gelderse roos
2. Bessen Gelderse roos
3. Wilde lijsterbes
4. Sporkehout

Kwetterplek huismus

Groenblijvende struik of heg plaatsen als schuil-, slaap- en kwetterplaats.

Ten gunste van: Huismussen en andere kleine zangvogels.

Eisen en randvoorwaarden

Gebied: Buiten- en stedelijk gebied.

Oppervlakte: Minimaal 4 m².

Min. benodigd/
max. toegestaan: N.v.t.

Plaatsingseisen: Minimaal 1,5 meter hoog.

Gebruik dichte, inheemse en groenblijvende of bladhoudende struiken, zoals hulst, taxus, wilde liguster en beukhaag. Zie [bomen- en plantengids](#) in de bijlage.

Onderhouds-
intensiteit: Gemiddeld.

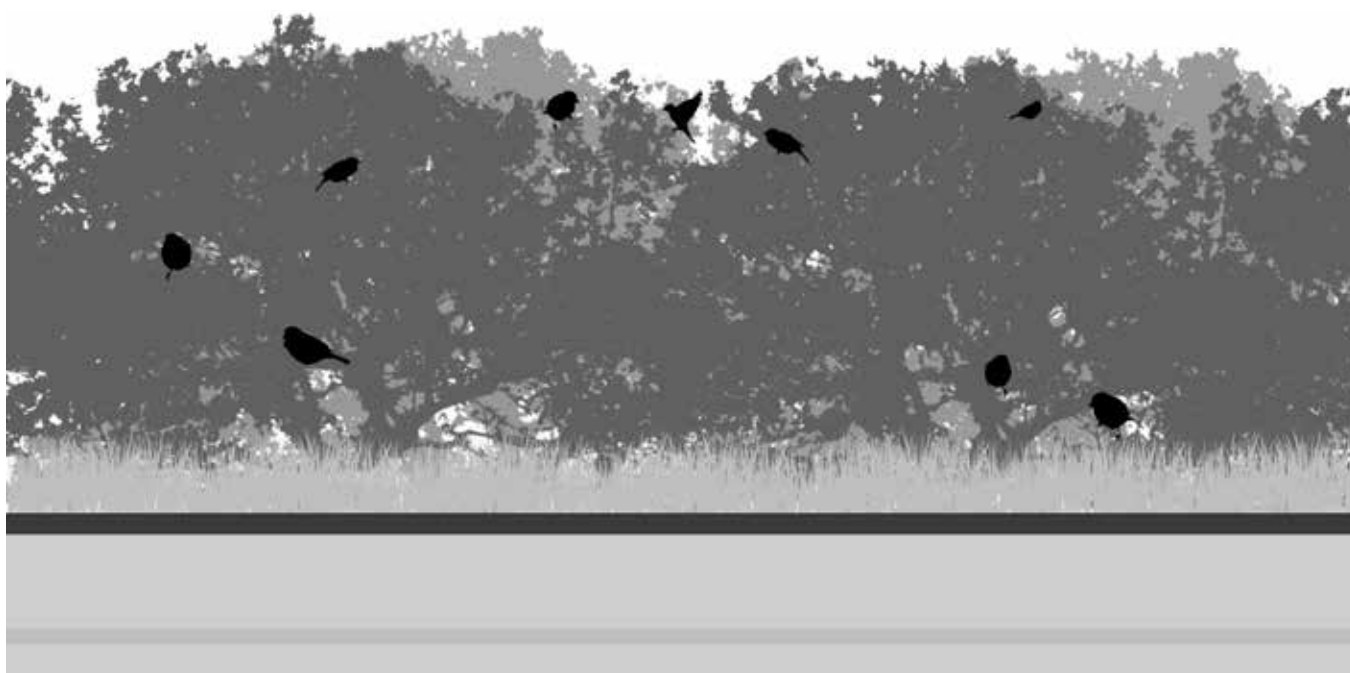
Puntentelling

2

Met 4 m²: 2 punten. Met 8 m²: 4 punten. Maximaal 4 punten.

Toelichting

Deze maatregel is goed te combineren met andere maatregelen die ten gunste van huismussen zijn, zoals het geschikt maken van daken als nestlocatie of het aanbrengen van drinkplaatsen en zandbanken voor stofbaden.

Bloemrijke boomspiegel

Boomspiegels beplanten of inzaaien met inheems bloemzaadmengsel.

Ten gunste van: Insecten en vogels.

Eisen en randvoorwaarden

Gebied:	Stedelijk gebied.
Oppervlakte:	N.v.t.
Min. benodigd/ max. toegestaan:	N.v.t.
Plaatsingseisen:	Bij zaaien: kies een inheems zaadmengsel passend bij de regio. Bij vaste planten: ooievaarsbek, akelei, cichorei, sint Janskruid, margrietten, muskuskaasjeskruid, wilde marjolein, veldsalie, duifkruid, etc. Zie bomen- en plantengids in de bijlage voor een volledig overzicht van toe te passen gebiedseigensoorten.

Onderhouds-
intensiteit: Laag.

Puntentelling

Per boomspiegel: 1 punt. Maximaal 10 punten.

1

Toelichting

Door de bloemen in te zaaien worden de wortels van de bomen niet beschadigd.

Bron: Gemeente Amsterdam

Houtsnippers

Aanbrengen van houtsnippers.

Ten gunste van: Paddenstoelen (schimmels).

Eisen en randvoorwaarden

Gebied: Buiten- en stedelijk gebied.

Oppervlakte: Minimaal 2 m².

Min. benodigd/
max. toegestaan: N.v.t.

Plaatsingseisen: Houtsnippers aanbrengen op een schaduwrijke plek, om de groei van paddenstoelen te bevorderen.

Onderhouds-
intensiteit: Laag.

Puntentelling

Per 2 m² : 1 punt. Maximaal 5 punten.

1

Toelichting

Zandhelling

Aanleggen van een zandhoop of -helling voor graafbijen.

Ten gunste van: Graafwespen, graafbijen en zandbijen.

Eisen en randvoorwaarden

Gebied:	Buiten- en stedelijk gebied.
Oppervlakte:	Minimaal 4 m ² .
Min. benodigd/ max. toegestaan:	N.v.t.
Plaatsingseisen:	Op een zonnige plek, met weinig begroeiing. De simpelste aanleg van een zandhelling bestaat uit het recht weggraven van zand of leem, op een plek waar de ontstane wanden van de kuil of de greppel gedurende een deel van de dag in de zon liggen. Een hoogte van 10 cm is al zeer geschikt, maar een hogere wand biedt meer variatie. Houd de zandhoop of -helling vrij van betreding.
Onderhouds- intensiteit:	Gemiddeld.

Puntentelling

4

Zandhelling van 4 m²: 4 punten; per extra 2 m² zandhelling: 2 punten extra.
Maximaal 10 punten.

Toelichting

Een lichte vegetatie van wat mosjes, sedums en andere laagblijvende planten kan worden toegestaan om verwaaiing van een zandhoop te voorkomen. Maar altijd moeten flinke stukken zand bloot liggen. Daarom vergen zandhopen vrij veel onderhoud. Onderhoud moet vooral plaatsvinden tussen oktober en maart.

Takkenril

Aanleggen van een takkenril.

Ten gunste van: Marterachtigen, egel, muizen, vogels en amfibieën.

Eisen en randvoorwaarden

Gebied:	Buiten- en stedelijk gebied.
Oppervlakte:	Minimaal 6 m ² (hoogte 1-1.5 meter).
Min. benodigd/ max. toegestaan:	N.v.t.
Plaatsingseisen:	De takkenril aanleggen op een rustige plek. Eén keer per jaar de takkenril aanvullen met nieuwe takken.

Onderhouds-
intensiteit: Laag.

Puntentelling

6 m² takkenril = 2 punten; per extra 2 m² een extra punt. Maximaal 7 punten.

2

Toelichting

Voor het maken van een takkenril kan snoei- en takkenhout gebruikt worden.

Marterhoop

Aanleg van een marterhoop.

Ten gunste van: Kleine marterachtigen (bunzing, wezel en hermelijn).

Eisen en randvoorwaarden

Gebied:	Buitengebied.
Oppervlakte:	Minimaal 3 m x 2 m x 1 m.
Min. benodigd/ max. toegestaan:	Maximaal 2 per project.
Plaatsingseisen:	Een marterhoop bestaat uit een bodem van dun materiaal als takjes, riet of gras. Hierop komt een kern van gestapelde boomstammen en takken van minimaal een meter hoog. Hieromheen komt een isolerende laag van riet/hooi. Leg de marterhoop aan op een plek waar niet vaak en niet veel mensen komen.

Onderhouds-
intensiteit: Laag.

Puntentelling

Per marterhoop: 5 punten. Maximaal 10 punten.

5

Toelichting

Door rondom de hoop braamstruweel aan te planten, wordt een geschikte omgeving gecreëerd voor kleine marterachtigen.

Ecologisch bermbeheer

Beheermaatregel insectvriendelijk maaien door middel van sinusmaaibeheer of gefaseerd maaien.

Ten gunste van: Insecten, bodemleven, kleine zoogdieren en vogels.

Eisen en randvoorwaarden

Gebied:	Buiten- en stedelijk gebied.
Oppervlakte:	Minimaal 100 m ² .
Onderhoud:	Maai op zandgrond maximaal 1 keer per jaar, gefaseerd. Maai op kleigrond en laagveen maximaal 2 keer per jaar, gefaseerd. Maaisel afvoeren. Sinusbeheer is een alternatieve manier van gefaseerd maaien. Het werkt met meanderen. Gefaseerd maaien kan overal worden toegepast. Hierbij zijn de overstaande stukken nooit meer dan dertig procent en worden bij een volgende maaibeurt wel weer gemaaid (bron: Vlinderstichting).
Onderhouds-intensiteit:	Gemiddeld.

Puntentelling

5

Per 100 m² insectvriendelijk maaibeheer: 5 punten (mits beheer minimaal 3 jaar actief).
Maximaal 15 punten per project.

Toelichting

Op de websites van de [Vlinderstichting](#) en [EIS Kenniscentrum Insecten](#), is veel informatie te vinden over gefaseerd maaien en sinusbeheer.

Lijnvormige houtstructuur

Aanplant van een inheemse laanbeplanting, knotbomenrij of houtsingel/houtwal.

Ten gunste van: Vleermuizen, kleine zoogdieren, vogels en insecten.

Eisen en randvoorwaarden

Gebied:	Buiten- en stedelijk gebied.
Oppervlakte:	N.v.t.
Min. benodigd/ max. toegestaan:	Lengte minimaal 100 m bij houtsingel/houtwal; breedte minimaal 4 m. Lengte minimaal 200 m bij laanbeplanting of knotbomenrij.
Plaatsingseisen:	Alleen inheemse (biologische gekweekte) soorten. Aanplanten van soorten in groepjes van 5-7 stuks per soort aangeplant, om overgroei door sneller groeiende soorten te voorkomen. Zie bomen- en plantengids in de bijlage voor een volledig overzicht van toe te passen gebiedseigensoorten.
Onderhouds- intensiteit:	Gemiddeld.

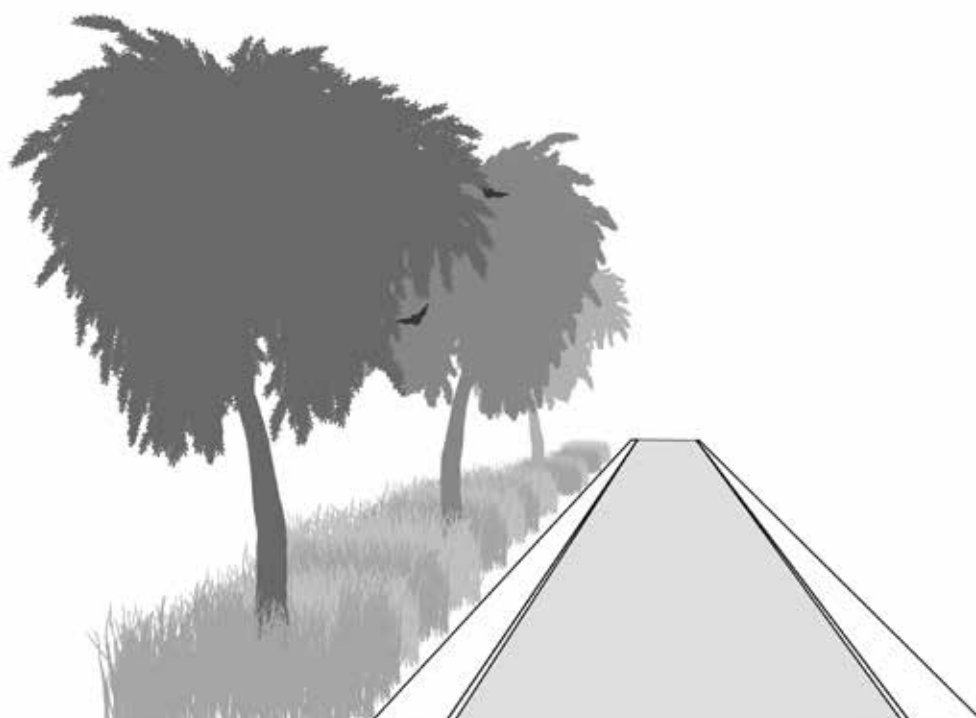
Puntentelling

10

Houtsingel/houtwal per 100 m x 4 m: 10 punten. Maximaal 20 punten.
Laanbeplanting of knotbomenrij per 100 m: 10 punten. Maximaal 20 punten.

Toelichting

Bij voorkeur een zo hoog mogelijke diversiteit aan soorten aanplanten, of kijken naar de aantrekkelijkheid van de bomensoort voor insecten.

Tijdelijke natuur

Tijdelijke natuur realiseren op braakliggende terreinen of overhoekjes.

Ten gunste van: Zoogdieren, insecten, amfibieën, vogels en planten.

Eisen en randvoorwaarden

Gebied:	Buiten- en stedelijk gebied.
Oppervlakte:	Minimaal 200 m ² .
Min. benodigd/ max. toegestaan:	De tijdelijke natuur moet minimaal 1 jaar blijven staan.
Plaatsingseisen:	Door spontane ontkieming en door de ontwikkeling van planten hun gang te laten gaan, ontstaan er vanzelf ruigtes die voor veel soorten als toevluchtsoord kunnen dienen.

Onderhouds-
intensiteit: Laag

Puntentelling

Oppervlakte van 200 m²: 5 punten; per 100 m² extra: 1 punt extra. Maximaal 15 punten.

5

Toelichting

Spontane vestiging van streng beschermde soorten is niet te verwachten, gezien de beperkte periode waarin de natuur in stedelijk gebied zal blijven staan. Tip: vraag de 'onthefing tijdelijke natuur' aan zodat je niet in de knel komt met o.a. egel en kleine marterachtigen.

Verbinden groenstructuren

Fysiek verbinden van twee reeds bestaande groenstructuren.

Ten gunste van: Zoogdieren, vogels, amfibieën en insecten.

Eisen en randvoorwaarden

Gebied: Buiten- en stedelijk gebied.

Oppervlakte: N.v.t.

Plaatsingseisen: Deze maatregel kan op veel manieren tot uitvoering worden gebracht. Al bestaande groenstructuren die verbonden kunnen worden zijn bijvoorbeeld: twee bosjes, die door een haag met een weiland ertussen verbonden worden. Dit zorgt voor robuustere natuur. Gebruik uitsluitend (biologisch gekweekte) inheemse soorten. Deze maatregel betreft maatwerk. De beoordeling door een ecooloog is verplicht. Zie [bomen- en plantengids](#) in de bijlage voor een volledig overzicht van toe te passen gebiedseigensoorten.

Onderhouds-intensiteit: Gemiddeld.

Puntentelling

Per verbinding: 15 punten. Voorwaarde: er dient een ecooloog/deskundige ingeschakeld te worden.

15

Toelichting

Locaties die uitermate geschikt kunnen zijn voor deze maatregel zijn bijvoorbeeld te vinden in het agrarisch gebied of aan de rand van het bos. Hier liggen vaak geïsoleerde bosjes die door het aanplanten van een haag of een andere groene verbinder weer onderdeel gaan uitmaken van een groter geheel.

Vleermuiskelder in (geluids)wallen

Aanleg vleermuiskelder in (geluids)wallen.

Ten gunste van: Overwinterende vleermuizen.

Eisen en randvoorwaarden

Gebied:	Buiten- en stedelijk gebied.
Oppervlakte:	Minimaal 16 m ³ inhoud.
Min. benodigd/ max. toegestaan:	N.v.t.
Plaatsingseisen:	De ruimte moet minimaal 2 meter hoog zijn. De invliegopening moet 20 x 2 centimeter groot zijn. In de vleermuiskelder moeten minimaal twee wegkruipplekken worden aangebracht. Dit kan door het aanbrengen van een 'vleermuissteen' (bijvoorbeeld de VK ST 02 van Vivara Pro) of het aanbrengen van een houten plaat tegen de wand met een ruimte van 1,5 tot 2 centimeter tussen de wand en de houten plaat. Zorg voor een vrije aanvliegroute voor vleermuizen. Geen opgaande begroeiing of verlichting bij de invliegopening.
Onderhouds- intensiteit:	Betreft maatwerk. Laag.

Puntentelling

Vleermuiskelder: 50 punten. Voorwaarde: er dient een ecooloog/deskundige ingeschakeld te worden.

50

Toelichting

Vleermuizen kiezen hun verblijfplaats soms op bijzondere plaatsen. Er zijn kolonies aangetroffen onder viaducten, onder bruggen met zwaar verkeer en in kerktorens met klokken. De weg langs een geluidswal hoeft dus geen beperking te zijn.

Vleermuisvoedselbosje

Aanleg van voedselbosje met inheemse boomsoorten, waarbij het behoud van donkerte het belangrijkste uitgangspunt is als foerageergebied voor vleermuizen.

Ten gunste van: Vleermuizen.

Eisen en randvoorwaarden

Gebied:	Buiten- en stedelijk gebied.
Oppervlakte:	Minimaal 50 m ² .
Min. benodigd/ max. toegestaan:	N.v.t.
Plaatsingseisen:	Kies inheemse boomsoorten (zoals de zomereik, beuk en iep) en minimaal driejarig plantmateriaal. Plant het bosje aan nabij bebouwing, maar die niet verlicht wordt. Dit bosje vormt zo een ideaal foerageergebied voor onder andere gebouwbewonende vleermuizen. Het bosje moet binnen 100 meter van bebouwing worden aangeplant.
Onderhoudsintensiteit:	Gemiddeld.

Puntentelling

Voedselbosje van 50 m²: 10 punten. Per extra 100 m²: 10 punten extra. Maximaal 30 punten.

10

Toelichting

Diervriendelijke verlichting

Bestaande straatverlichting vervangen door vogel- en vleermuisvriendelijke straatverlichting.

Ten gunste van: Vogels en vleermuizen.

Eisen en randvoorwaarden

Gebied:	Buiten- en stedelijk gebied.
Oppervlakte:	N.v.t.
Min. benodigd/ max. toegestaan:	Alle verlichtingsarmaturen vervangen of weghalen.
Plaatsingseisen:	Gebruik aangepaste armaturen, waarbij er minimale uittreding van licht is naar de omgeving en naar boven toe. Kies voor roodkleurige verlichting en een zo laag mogelijke verlichtingssterkte.
Onderhouds- intensiteit:	Laag.

Puntentelling

4

Gebruik van diervriendelijke verlichting: 4 punten. Compleet verwijderen van verlichting: 8 punten.

Toelichting

Het weglaten van verlichting is de beste maatregel voor vleermuizen en vogels zoals uilen. De maatregel 'diervriendelijke verlichting' moet daarom alleen worden toegepast als het weglaten van verlichting geen optie is. Vooral op plekken waar wegen of fietspaden kruisen met groenstructuren - zoals een laan of houtwal - is het weglaten van verlichting waardevol voor vleermuizen, vanwege hun vliegroute.

Struweelhaag aanplanten

Aanplant van heesters zodat een brede uitgroeiende haag wordt gevormd.

Ten gunste van: Insecten, vogels en kleine zoogdieren.

Eisen en randvoorwaarden

Gebied:	Buitengebied.
Oppervlakte:	Een ontwikkelde struweelhaag is minimaal 3 meter breed.
Min. benodigd/ max. toegestaan:	Lengte minimaal 10 meter.
Plaatsingseisen:	Gebruik diverse inheemse, streekeigen struiken. Twee planten per meter. Plant 1 of meerdere rijen haag aan. Een struweelhaag bestaat vaak uit struiken zoals meidoorn, sleedoorn, vlier, kornoelje, grauwe wilg, braam en hondsroos. Gebruik bij voorkeur 2-jarig plantgoed en plant van half november tot half maart, mits vorstvrij. Maak de grond los voor betere worteling of graaf een plantgeul. Onderhoud: de eerste 2 jaar voldoende water geven. Niet vaker dan eens in de 6 jaar (een deel) 10 - 20 cm boven de grond snoeien. Zo blijft de struweelhaag compact.
Onderhouds- intensiteit:	Gemiddeld.

Puntentelling

Per 10 m² 20 punten. Geen maximum.

20

Toelichting

Ook het beheer van aangrenzend gras-of akkerland is belangrijk. Wanneer dit beheerd wordt als ruigte of zaadrijke akkerrand dan functioneert de rand als voedselvoorziening in de winter voor vogels en kleine zoogdieren.

Solitaire boom

Planten van een inheemse boom, vrijstaand in de omgeving.

Ten gunste van: Veel vogelsoorten, insecten, spinnen en vleermuizen.

Eisen en randvoorwaarden

Gebied:	Buiten- en stedelijk gebied (mits voldoende ruimte).
Oppervlakte:	Afhankelijk van de boomsoort. Een solitaire boom kan uitgroeien tot 20-30 meter breed.
Min. benodigd/ max. toegestaan:	Minimaal 100 m ² per boom.
Plaatsingseisen:	Planttijd bomen: tussen half november en half maart. Houd 2-4 meter afstand van de erfgrans. Wettelijke verplichting is 2 meter. Plant de boom niet in bestaande beplantingen of verharding. Kies de juiste boom voor de juiste grondsoort (zie toelichting). Er geldt een onderhoudsplicht voor de boom. Geef de boom de eerste 2 jaar voldoende water in de periode dat de boom blad heeft. Daarna bij hitte en droogte. Bescherm de boom indien nodig tegen vee. Zie bomen- en plantengids in de bijlage voor een volledig overzicht van toe te passen gebiedseigensoorten.
Onderhouds- intensiteit:	Laag.

Puntentelling

20 punten voor 1 boom op een oppervlakte van 100 m².

20

Toelichting

Het grootste gedeelte van de gemeente Zutphen ligt op zand- of kleigrond. Boomsoorten die hierop gedijen zijn onder andere: gewone esdoorn, spaanse aak, zwarte els, zachte berk, haagbeuk, meidoorn, winterlinde, zomerlinde, walnoot, zomereik.

Vlechtheg

Ondoordringbare vlechtheg aanleggen

Ten gunste van: Vele soorten vogels, bijen, insecten en klein wild.

Eisen en randvoorwaarden

Gebied:	Buitengebied.
Oppervlakte:	Minimaal 20 meter lang.
Min. benodigd/ max. toegestaan:	N.v.t.
Plaatsingseisen:	Het aanleggen van een vlechtheg vereist vakmanschap. Zie tips onder 'Toelichting'. Door het gebruik van struiken met doornen krijgt de heg een veekerende functie en vormt zo ook een geweldig toevluchtsoord voor veel soorten vogels en kleine dieren. Sleedoorn, hazelaar, hult, eik, beuk, rode kornoelje, mispel en kardinaalsmuts zijn geschikt. De heg wordt gevlochten van struiken van enkelen jaren oud. De zijtakken worden weggeknipt. Om de andere struik wordt de hoofdtak tot op 30 cm deels ingesneden. Die twee delen worden met de struiken ernaast vervlochten.
Onderhoudsintensiteit:	Hoog.

Puntentelling

Per 20 meter: 2 punten. Maximaal 16 punten.

2

Toelichting

Heggenvlechten is een ambacht. Het pootmateriaal voor de heg wordt op een speciale manier ingesneden en gebogen. Zo ontstaat op den duur een ondoordringbare 'muur' van struiken. Er worden regelmatig workshops gehouden. Kijk hiervoor bijvoorbeeld op hegenlandschap.nl.

Door de invoering van het prikkeldraad is deze manier van omheinen in ongebruik geraakt. Foto: BHIC.nl

Pluk- of vlindertuin

Aanleg van plantsoen met bloeiende, liefst inheemse, planten

Ten gunste van: Vlinders, wilde bijen, overige insecten.

Eisen en randvoorwaarden

Gebied:	Stedelijk- en buitengebied.
Oppervlakte:	Minimaal 50 m ²
Min. benodigd/ max. toegestaan:	Maximaal te behalen punten is 15 punten
Plaatsingseisen:	Aanplant van inheemse planten die een voedselbron kunnen zijn voor insecten. Deze planten mogen niet ontbreken: wilde kamperfoelie, kruipend zenegroen, koninginnekruid, adderwortel, klimop, paardenbloem, wilde peen, look-zonder-look, kruisdistel, kaasjeskruid, kattenstaart, teunisbloem, herfstaster, marjolein, tijm, salie, ijzerhard en beemd-kroon. De brandnetel is de waardplant voor de dagpauwoog, de kleine vos, de gehakkelde aurelia en de atalanta. Zij kunnen zich niet voortplanten zonder de brandnetel. Reserveer hiervoor een hoekje! Zie bomen- en plantengids in de bijlage voor een volledig overzicht.
Onderhouds- intensiteit:	Gemiddeld.

Puntentelling

3 punten per 50m²

3

Toelichting

Houd bij de aanplant rekening met diversiteit. Zorg dat van de vroege lente tot de in de herfst nectar gevend planten bloeien. Zaaïen doe je na de zomer tot in oktober of in de lente voor april.

Belangrijk voor de insecten: koop biologisch geteeld materiaal, vrij van gifstoffen.

Vlindertuin Waalre
Foto: IVN

Begrippenlijst

Ecoloog

Een professional met een hbo- of wo-opleiding in ecologie, gespecialiseerd in de Nederlandse ecologie. Een ecoloog kan werkzaam zijn bij een ecologisch adviesbureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of zich aantoonbaar inzetten voor soortenbescherming binnen relevante Nederlandse organisaties, zoals VZZ, Vogelbescherming en SOVON.

Inheemse plantensoorten

Planten die van nature in een bepaald gebied of ecosysteem voorkomen, zonder menselijke introductie. Ze zijn aangepast aan de lokale omstandigheden, zoals klimaat en bodem, en spelen een essentiële rol in de biodiversiteit. Inheemse planten ondersteunen lokale dieren, verbeteren de bodemkwaliteit en helpen bij de regulering van watercycli. Ze zijn vaak beter bestand tegen ziektes en plagen in hun natuurlijke omgeving.

Ter zake deskundige

Een terzake deskundige is een persoon die over specifieke kennis, ervaring en expertise beschikt op een bepaald vakgebied. Deze deskundigheid maakt het mogelijk om een goed onderbouwde mening te geven of advies te verstrekken over relevante kwesties binnen dat vakgebied. Terzake deskundigen worden vaak ingeschakeld in juridische procedures, rapportages of bij het nemen van belangrijke beslissingen waar gespecialiseerde kennis vereist is.

Bomen- en plantengids

Nederlandse naam	Botanische naam	Boom of struik	Minimum Hoogte	Maximum Hoogte
Amandelwilg	<i>Salix triandra</i>	boom	1,5 m	4 m
Beuk	<i>Fagus sylvatica</i>	boom	-	46 m
Bittere wilg	<i>Salix purpurea</i>	boom	2 m	6 m
Boswilg	<i>Salix caprea</i>	boom	-	14 m
Eenstijlige meidoorn	<i>Crataegus monogyna</i>	boom	-	10 m
Es	<i>Fraxinus excelsior</i>	boom	-	40 m
Fladderiep of steeliep	<i>Ulmus laevis</i>	boom	-	25 m
Geoorde wilg	<i>Salix aurita</i>	boom	0,6 m	2,3 m
Gewone esdoorn	<i>Acer pseudoplatanus</i>	boom	-	35 m
Gewone vogelkers	<i>Prunus padus</i>	boom	8 m	15 m
Gladde iep	<i>Ulmus carpinifolia</i>	boom	-	30 m
Grauwe wilg	<i>Salix cinerea</i>	boom	-	6 m
Grove den	<i>Pinus sylvestris</i>	boom	5 m	40 m
Haagbeuk	<i>Carpinus betulus</i>	boom	15 m	25 m
Hulst	<i>Ilex aquifolium</i>	boom	-	10 m
Katwilg	<i>Salix viminalis</i>	boom	6 m	10 m
Kraakwilg	<i>Salix fragilis</i>	boom	-	25 m
Laurierwilg	<i>Salix pentandra</i>	boom	-	12 m
Mispel	<i>Mespilus germanica</i>	boom	1,5 m	6 m
Ratelpopulier	<i>Populus tremula</i>	boom	20 m	35 m
Ruwe berk	<i>Betula pendula</i>	boom	-	20 m
Ruwe iep	<i>Ulmus glabra</i>	boom	25 m	40 m
Schietwilg	<i>Salix alba</i>	boom	-	30 m
Spaanse aak of veldesdoorn	<i>Acer campestre</i>	boom	10 m	12 m
Sporkehout of vuilboom	<i>Frangula alnus</i>	boom	-	7 m
Venijnboom	<i>Taxus baccata</i>	boom	12 m	20 m
Wegedoorn	<i>Rhamnus catharticus</i>	boom	4 m	6 m
Wilde appel	<i>Malus sylvestris</i>	boom	10 m	12 m
Wilde lijsterbes	<i>Sorbus aucuparia</i>	boom	-	20 m
Wilde peer	<i>Pyrus pyraster</i>	boom	8 m	20 m
Wintereik	<i>Quercus petraea</i>	boom	25 m	30 m
Winterlinde of kleinbladige linde	<i>Tilia cordata</i>	boom	-	30 m
Witte els	<i>Alnus incana</i>	boom	15 m	25 m
Zachte berk	<i>Betula pubescens</i>	boom	-	15 m
Zoete kers	<i>Prunus avium</i>	boom	-	20 m
Zomereik	<i>Quercus robur</i>	boom	15 m	35 m
Zomerlinde of grootbladige linde	<i>Tilia platyphyllos</i>	boom	-	40 m
Zwarte els	<i>Alnus glutinosa</i>	boom	25 m	35 m
Zwarte populier	<i>Populus nigra</i>	boom	-	35 m

Bomen- en plantengids

Nederlandse naam	Botanische naam	Boom of struik	Minimum Hoogte	Maximum Hoogte
Gele kornoelje	Cornus mas	boom/struik	2 m	6 m
Aalbes	Ribes rubrum	struik	1 m	2 m
Berijpte viltroos	Rosa sherardii	struik	0,8 m	2 m
Bosroos	Rosa arvensis	struik	0,5 m	2,5 m
Duindoorn	Hippophae rhamnoides	struik	1,2 m	4,5 m
Egelantier	Rosa rubiginosa	struik	1,5 m	2,5 m
Gelderse roos	Viburnum opulus	struik	1,5 m	6 m
Gewone vlier	Sambucus nigra	struik	3 m	4 m
Gewone vogelkers	Prunus padus	struik	1,2 m	15 m
Hazelaar	Corylus avellana	struik	-	6 m
Heggenroos	Rosa corymbifera	struik	1,5 m	3 m
Hondsroos	Rosa canina	struik	1 m	4 m
Jeneverbes	Juniperus communis	struik	-	10 m
Kruisbes	Ribes uva-crispa	struik	0,6 m	1,2 m
Rode kamperfoelie	Lonicera xylosteum	struik	1 m	2 m
Rode kornoelje	Cornus sanguinea	struik	-	3 m
Rood peperboompje	Daphne mezereum	struik	0,3 m	0,8 m
Sleedoorn	Prunus spinosa	struik	2 m	6 m
Tweestijlige meidoorn	Crataegus laevigata	struik	-	5 m
Viltroos	Rosa tomentosa	struik	1,5 m	3 m
Wigbladige roos	Rosa elliptica	struik	1 m	2,5 m
Wilde gagel	Myrica gale	struik	06 m	1,5 m
Wilde kardinaalsmuts	Euonymus europaeus	struik	-	3 m
Wilde liguster	Ligustrum vulgare	struik	-	5 m
Zuurbes	Berberis vulgaris	struik	1 m	4 m
Zwarte bes	Ribes nigrum	struik	1 m	1,5 m